

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Aanbesteding energieloket Roermond

Zaaknummer: 20044-2022

Datum: 8 maart 2022

Inleiding

Vanuit het landelijke Energieakkoord zijn gemeenten vanaf 1 januari 2016 verplicht om een energieloket te hebben waar inwoners voor informatie over het verduurzamen van hun huis terecht kunnen. Gemeente Roermond heeft dit tot nu toe online ingericht (regionaal via de website Nieuwe Energie in Limburg), maar om de klimaatdoelstellingen – onder andere vanuit de warmtetransitie waarin gemeenten de regierol hebben – te behalen is meer nodig. Om die reden heeft de gemeente zich georiënteerd op andere mogelijkheden om een Roermonds energieloket in te richten. Uitgangspunt daarbij is in de basis een digitaal/telefonisch loket, met aanvullend ook een fysieke invulling gekoppeld aan te realiseren duurzaamheidscentrum Roermond (de Groene Transformator). In dit voorstel wordt uw college voorgesteld, in afwijking van het inkoop- en aanbestedingsbeleid de opdracht voor het realiseren van een energieloket Roermond direct te gunnen aan het Duurzaam Bouwloket.

Argumenten

1. Onafhankelijkheid Duurzaam Bouwloket

Decentrale overheden hebben in het kader van het Klimaatakkoord een taak om hun bewoners te voorzien van objectieve en uniforme informatie en te verwijzen naar de mogelijkheden die bewoners hebben om de wijk of woning te verduurzamen. Die taak is erop gericht om de bewoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning, vanaf het stadium van informeren tot en met het moment dat de maatregelen daadwerkelijk zijn genomen. Energieloketten kunnen daarvoor in opdracht van de gemeente worden ingezet. Zij doen dat met een duidelijk mandaat van de gemeente. Daarmee moet het energieloket worden gezien als een verlengstuk van de overheid. Het is daarom belangrijk om iedere schijn van belangenverstrengeling te voorkomen. Het energieloket kan onder de aandacht komen te liggen als het gaat om potentiële vermenging van eigen commerciële activiteiten en/of inkomstenstromen van derde partijen in relatie tot de onafhankelijke rol en positie die zij bekleden vanuit de gemeentelijke opdracht.

Uit onze inventarisatie blijkt het Duurzaam Bouwloket het enige loket te zijn dat zou voldoen aan de hiervoor genoemde eis van onafhankelijkheid. Het Duurzaam Bouwloket is een landelijk opererend bedrijf, dat zijn inkomsten volledig uit de aangesloten gemeenten haalt (en geen commissies van aangesloten bedrijven). Aangezien de twee andere loketten van enige omvang die eventueel in aanmerking zouden kunnen komen voor mededinging, zich op enigerlei wijze door afspraken aan bedrijven c.q. merken verbonden hebben, kan niet gesteld worden dat zij onafhankelijk zijn. Vanwege deze gerechtvaardigde eis van onafhankelijkheid, bestaat er ingevolge art. 2.32 lid 1 sub b, 2e AW 2012 (technische eis) geen mededinging. De afwezigheid van mededinging vormt een gerechtvaardigde uitzondering op de aanbestedingsplicht.

2. Duurzaam Bouwloket is het dominante energieloket in de RES-regio Noord- en Midden Limburg

Bijna alle gemeenten in de RES-regio Noord- en Midden Limburg hebben reeds een samenwerking Duurzaam Bouwloket als energieloket of zijn voornemens een samenwerking aan te gaan. Daarmee wordt het mogelijk als collectief op te treden m.b.t. het opdrachtgeverschap en onze regionale belangen vanuit de RES-regio Noord- en Midden Limburg samen te behartigen. Ook zouden gezamenlijke projecten m.b.t. ontzorging inwoners eenvoudiger opgestart en uitgevoerd kunnen worden.

3. Overige argumenten voor een samenwerking met Duurzaam Bouwloket

Het Duurzaam Bouwloket voldoet aan alle kwaliteitscriteria vanuit de rijksoverheid (programma van eisen energieloket door BZK, NVDE, Milieu centraal). Omdat het Duurzaam Bouwloket actief is voor 145 gemeente heeft het loket een schaalvoordeel wat betreft kennis, aangeboden diensten en kosten daarvan. Ook voeren zij lobby en afstemming op landelijk niveau met het Ministerie van BZK, EZK, RVO en Milieu centraal. Gemeenten kunnen hierdoor vroegtijdig worden geïnformeerd en gevoed met landelijke ontwikkelingen en hier met lokaal beleid en programma's op inspelen.

4. Samenwerking met lokaal initiatief duurzaamheidscentrum (de Groene Transformator)

Op 30 november heeft het college besloten een budgetsubsidie te verstrekken voor de realisatie van een fysiek duurzaamheidscentrum in de gemeente Roermond. In het collegevoorstel over dit duurzaamheidscentrum is aangegeven dat we als gemeente ook een fysieke invulling willen geven aan de loketfunctie, waar inwoners terecht kunnen voor advies over het verduurzamen van hun woning. Hoewel het Duurzaam Bouwloket in beginsel een digitaal/telefonisch platform is, kunnen aanvullend diensten ingekocht worden om op meer lokale schaal invulling te geven aan de loketfunctie. Te denken valt aan ondersteuning door de inzet van goed opgeleide adviseurs die met regelmaat spreekuur houden in het centrum, ondersteuning bij het opzetten en coördineren van een lokaal project met vrijwillige energiecoaches of ondersteuning bij de inrichting van het beleefcentrum. Of en welke aanvullende diensten op dit vlak we bij het duurzaam bouwloket inkopen bepalen we in overleg met de initiatiefnemers van het duurzaamheidscentrum. Een andere mogelijkheid is namelijk dat de initiatiefnemers de lokale invulling met adviseurs en energiecoaches zelf organiseren. Hier is bij de subsidieverlening voor het duurzaamheidscentrum geen rekening mee gehouden, aanvullende afspraken zouden in dat geval nodig zijn. Het college wordt voorgesteld naast het direct gunnen van de basis dienstverlening van het Duurzaam Bouwloket, ook in te stemmen met een mogelijke opdracht voor aanvullende diensten van het Duurzaam Bouwloket met als doel invulling van een fysiek loket in het te realiseren duurzaamheidscentrum.¹

Kanttekeningen en risico's

1. Onafhankelijkheid m.b.t. fysieke invulling loket

Ook het fysieke 'loket' zal door inwoners ervaren worden als verlengstuk van de gemeente. Onafhankelijkheid blijft daarbij een belangrijke voorwaarde. Doorverwijzen naar bedrijven die een financiële bijdrage leveren aan het loket, zeker wanneer het om uitvoering werkzaamheden / advies gaat, is daarom niet wenselijk. Hierover zullen heldere afspraken gemaakt moeten worden met het duurzaamheidscentrum.

¹ Daarbij nemen we natuurlijk de aanbestedingsregels in acht, waaronder de drempel voor Europees aanbesteden bij diensten.

2. Het duurzaam bouwloket is een landelijke partij, lokale / regionale inzet is nodig om ook de lokale en regionale belangen te behartigen

Hoewel het schaalvoordeel van het Duurzaam Bouwloket ook de nodige voordelen kent, is een nadeel dat het bedrijf niet in de regio gevestigd is. Om ervoor te zorgen dat het loket voldoende lokale invulling krijgt, is een actieve houding van de gemeente (en gemeenten gezamenlijk in de RES regio) noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan het laten aanhaken van voldoende lokale en regionale bedrijven in het bedrijvenregister van Duurzaam Bouwloket. Het Duurzaam Bouwloket geeft aan op projectbasis met lokale adviseurs / projectleiders te werken, om zo voldoende aansluiting te hebben met de lokale situatie. Ook heeft het Duurzaam Bouwloket een regionale accountmanager die regelmatig te vinden is in de regio Noord- en Midden Limburg. Om dit risico/nadeel te beperken zullen we regionaal het initiatief nemen om samen op te treden in het opdrachtgeverschap en 'lobby' richting Duurzaam Bouwloket.

Historisch overzicht

In de afgelopen periode hebben wij ons georiënteerd op de mogelijkheden om een energieloket in Roermond te realiseren. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met het Duurzaam Bouwloket en met de WoonWijzerWinkel Limburg. Ook hebben er informatieve sessies plaatsgevonden met de RES regio gemeenten over het onderwerp energieloket, de mogelijke aanbieders en de ervaringen van de gemeenten binnen de RES Noord- en Midden Limburg. Ook hebben we kennis genomen van de Handreiking Energieloketten van het VNG en de daarbij horende aanvullende notitie (inzake onafhankelijkheid energieloket). De verzamelde informatie en de gevoerde gesprekken hebben tot het advies in dit collegevoorstel geleid.

Financiële gevolgen

De basis dienstverlening van het Duurzaam Bouwloket kost voor het eerste jaar €11.973,50 excl. BTW (€ 9.568,50 + € 2.405 inrichting loket eenmalig). De jaarlijkse kosten van €9568,50 zijn bepaald op basis van het aantal wooneenheden en kunnen met het toenemen van het aantal wooneenheden iets stijgen. Daarnaast kopen we in 2022 en 2023 voor maximaal €45.000 per jaar aanvullende diensten in ten behoeve van de fysieke invulling van het duurzaamheidscentrum en/of ten behoeve van andere acties die bijdragen aan het ontzorgen van onze inwoners (collectieve inkoopacties, doelgroepenpak etc.). De kosten hiervoor kunnen worden betaald uit kostenplaats 61809 (visie onderzoek pilotpr duurzaamheid). Deze biedt voldoende ruimte hiervoor.

Na 2023 dient het energieloket uit het structureel budget duurzaamheid (kostenplaats 62306 Duurzaamheid) bekostigd te worden. De basis dienstverlening vanuit het Duurzaam Bouwloket kan daar uit bekostigd worden.

Het is zeer waarschijnlijk dat gemeenten vanaf 2022 aanvullende financiering vanuit het Rijk ontvangen voor uitvoering van het klimaatakkoord (reeds aangekondigd). Daaronder valt ook het realiseren van een energieloket en aanvullende activiteiten m.b.t. het adviseren en ontzorgen van inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Mocht deze aanvullende financiering er onverhoopt niet komen of onvoldoende zijn, dan zal in 2023 heroverwogen moeten worden of verder gaan met een aanvullend fysiek loket en extra advies voor inwoners tot de mogelijkheden behoort.

Communicatie en participatie

Een plan van aanpak m.b.t. de communicatie rondom het beschikbaar komen van het energieloket voor gemeente Roermond wordt in overleg met het Duurzaam Bouwloket en een communicatieadviseur van de gemeente worden opgesteld.

Uitvoering en evaluatie

Na akkoord van het college zal een overeenkomst opgesteld worden. Voor de basisdienstverlening werkt het Duurzaam Bouwloket met overeenkomsten van 3 tot 4 jaar. Daarbij zal opgenomen worden dat beide partijen na 1 jaar de mogelijkheid hebben om de overeenkomst op te zeggen, mocht bij evaluatie blijken dat de samenwerking niet naar behoren werkt. Een evaluatie na het eerste jaar zullen we t.z.t. voorleggen aan het college.

Daarnaast initiëren we op korte termijn overleg tussen de gemeente, het Duurzaam Bouwloket en het duurzaamheidscentrum om de mogelijkheden van samenwerking voor de fysieke invulling van het loket te bespreken. Afhankelijk daarvan wordt een keuze gemaakt voor het inkopen van diensten bij het Duurzaam Bouwloket óf dit op een andere wijze lokaal te organiseren.

Advies bedrijfsvoering (Communicatie, Financiën, HR, I&S, Juridisch)

Inkoop

Inkoop kan positief adviseren omdat het college van B&W de discretionaire bevoegdheid heeft om af te wijken en bovengenoemde argumenten voldoende motivering hiervoor bieden.

Financiën

Positief onder voorwaarde: voor de jaren 2022 en 2023 is er voldoende ruimte aanwezig om de kosten te kunnen voldoen. Vanaf 2024 loopt het meerjarig budget fors terug naar € 148.000 per jaar.

Communicatie

Actief communiceren over de komst van het loket is nu nog niet aan de orde, omdat de overeenkomst nog gesloten moet worden en het nu nog over de randvoorwaarden gaat om het loket operationeel te krijgen. Op het moment dat het loket operationeel wordt zorgen we dat er een communicatieaanpak ligt.